

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
16 Decembre st. v.
28 Decembre st. n.

Essé in fie-care duminéca.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 51.

ANUL XX.
1884.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Cinna séu Clementa lui August.

— Tragedie in cinci acte, de Pierre Corneille. —

Actul al treilea.

SCENA I.

Maxim, Euforb.

Maxim.

Flacăra e mutuală; el chiar mi-a mărturisit
Că iubesc pe Emilia și de dânsa e iubit,
Inse fără s'o răsbune el nu pôte aspira —
Și pentru a dobândi-o ne îndemnă-a conspiră.

Euforb.

Nu me mai miră turbarea cu care el căută
Ca să constringă pe August spre-a păstră puterea sa;
Liga chiar s'ar rumpe 'ndată — și toți conjurații tei
Ar trece in a lui parte, ar ajunge-amicii sei.

Maxim.

Dênșii servă pasiunii unui om invidios,
Ce lucrăză pentru dênșul, nu pentru-al Romei folos.
Eu, din nenorocul, care n'avu nici odat' egal,
Credeam că servesc pe Roma, dar servesc pe-al meu rival.

Euforb.

Ești tu rivalul lui dară?

Maxim.

Da, iubesc iubita sa —
Și-am cătat in totdeuna ca s'ascund iubirea mea.
Ardôrea-mi necunoscută, înainte de sbucnire
Voiă s'o câștîge numai prin vre-o mare isbândire:
Totuși, prin mânilé mele vèd că-un altul mi-o răpescé;
Planul lui e a mea mórte, eu sînt cel ce-o sèvèrșescé.
Dau succese dela care mórte trebui s'astept eu —
Și pentru asasinare-mi îi imprumut brațul meu.
Cum m'afundă prietinia într'o grea nenorocire!

Euforb.

Fă tot pentru tine ênsu-ți și tîu sigur de eşire,
Rumpe lovirea mortală-a unui scop așa fatal —
Și câștigă-ți o metresă, acuzându-ți un rival;
August, căruia-i scapi viêta descoperind astă faptă,
Să-ți refuze pe-Emilia nu va face-o nici odată.

Maxim.

Cum! Vrei tu să-mi vènd amicul?!

Euforb.

Totul se permite-aici:
Un amant care iubescé nu vré să cunoscă-amici.
Fără urmă de caință putem vinde vèndătorul

Care pentru o metresă-și vinde binefăcătorul;
Uită ori-ce prietinie, ca el — ori-ce bine-faceri.

Maxim.

Să fugim de-asă esemple ca de ori-ce rele-faceri.

Euforb.

Unui scop așa de negru mórtea-i este legitimă:
Nu e criminal acela care pedepsescé-o crimă.

Maxim.

O crimă prin care Roma își câștigă-o libertate!

Euforb.

Teme-te, Maxim, de-un spirit plin de-atâta lașitate.
Nu e interesul țării acel care-l angajéză,
Al seu, și pe-a sa ardôre gloria n'o animéză:
Dênșul ar iubi pe Cesar, de n'ar fi inamorat;
In sfîrșit e-un om nimernic, séu mai bine — un ingrat.
Cređi tu că-i puté vre odată inima lui s'o celesci?
El ascunde-a sa iubire 'n masca pricinei obștesci —
Și pôte că mai ascunde sub acésta pasiune
Focurile uriciôse ce a lui ambițiune
Le nutrește; și-ar vré pôte după mórtea lui Octav,
In loc de-a liberă Statul, să-l prefacă 'n al seu slav;
Pôte că el de pe-acuma drept supus te socotesce
Și pôte pe-a ta peire planurile-și întăresce.

Maxim.

Dar cum să-l acuzăm fără să numim și ori-ce rest?
Pentru conjurații noștri avisul ar fi funest:
Prin acésta noi am vinde într'un chip ingrozitor
Pe-acei ce luptă să vèdă libertatea 'n țera lor.
Pentru-acésta lașitate sufletu-mi e incapabil:
Pré mulți inocenți ea perde, pentru-a perde și-un cul-pabil.
Cutez totul impotrivă-i, dar nimic in contra lor.

Euforb.

Cred că August de-astă-dată va fi mult mai răbdător.
In aste 'mpregiurări dênșul, ingreuiat de suplicii,
Décă va pedepsi șefii, sigur va ièrtă complicitii —
Și, décă de-a lui furie pentru ei te ingrîgesci,
Când va fi să-i spui de dênșul și de dênșii să-i vor-besci.

Maxim.

Asta este o prostie și vorbim chiar indeșert:
Eu dobândirea Emiliei, perdêndu-l, n'o mai aștept.
Acesta nu e mijlocul de-a plăcé ochilor sei,
Este-a o privă de điuă sfântă-a fericirii ei.
Pré ușor e pentru mine ca chiar August să mi-o dea,
Dar vreu să-i posed inima mai mult decât chiar pe
ea —

Și n'am dreptul să me bucur de a sa posesiune,
Dacă n'am nici decum parte la a sa afecțiune.
Pot eu ôre s'o mai merit prin o triplă supărare?
Vând amantul ei — pe Cinna — distrug a sa răsbu-

Și păstrez pe-acel pe care vré să nu-l mai vedă 'n
viétă;
Să mai fiu iubit de dënşa mai avere-aș vre-o speranță?

Euforb.

Ce să ȃic! vorbind la dreptul ești in grea impregiu-
rare;

Viclenia totuș pôte mult a-ți fi folositóre.
Trebue-a se găsi unul ce s'o pôtă abuzá —
Și apoi cu 'necetul vremea și de rest va dispozá.

Maxim.

Décă el — ca să se scuze — de complice-o va numi,
Décă cu el impreună August o va pedepsi,
Pot să-i cer, ca drept răsplată pentru 'nsciințarea mea,
Acea care me obligă-a conspirá la mórtea sa?

Euforb.

Te impotrivesci atâta și obstacole-ți aduni
Câte, pentru a le 'nvinge, ar trebui chiar minuni,
Totuși, sper că in puterea de-a te gândi tot aci . . .

Maxim.

Depártéză-te de-acuma; érá te voiu regási:
Cinna vine — și eu singur vreu cu dënşul să vorbesc,
Ca, 'n ce mi-am propus acuma, bine să me hotăresc.

SCENA II.

Cinna, Maxim.

Maxim.

Imi pari gânditor.

Cinna.

Sânt, insé sânt și multe 'mpregiurări.

Maxim.

Aș puté să sciu pricina astei grele supărări?

Cinna.

Și Emilia și Cesar cată să me stânjinéscă;
Unul, fôrte bun imi pare, alta — pré neomenéscă.
De-ar intrebuintá Cesar ingrigirile lui bine,
Iubéscă-l mai mult pe dënşul, séu uréscă-me pe mine,
Să fi atins bunătatea-i — frumusețea ce păstréză
Inima mea; s'o 'mblândéscă, după cum me desarméză!
Simt in înima mea lupta remușcărilor ferbênde,
Ce-mi arată bine faceri, fericire și isbênde
Dela el primite; astăđi mila-i, nerecunoscința-mi,
Meucid in tot momentul și impedecă voința-mi
Vecinic pare că-i véd fața, vrerea lui neprefăcută
De-a lăsá in mâna noastră chiar puterea-i absolută —
Și ȃicându-mi, făr' să-mi scie înima, vinovația:
'Cinna prin a tale sfaturi mai primesc împărătia,
Dar voiu reținé-o numai să ve fac și voue parte . . .
Și pumnalul meu să pôtă peptul lui a i-l rêsbate!
Ah! . . . mai ales . . . dar vai! . . . étă . . . iubesc
pe-Emilia mea,

Un jurámént réu me ține lánțuit de ura sa;
Gróza ei de el me face și pe mine să-l urésc.
Și de-o parte și de alta gloria-mi obijduesc;
Séu că devin sacrilegiu, séu că devin paricid —
Și 'ntr'un caz și 'n altul trebui a fi laș, a fi perfid.

Maxim.

Altă dată astă grijă négră nu te tulburá,
Păreai hotărit in tóte, érá sfântă voia ta,
Nu simțiai in al teu suflet remușcarea, dojenirea.

Cinna.

Nu se simt așa de tare pân' s'apropie lovirea —

Și nici nu cunóscem bine ori-ce cuget réu, pătat,
Pân' nu s'apropie mâna insfirșit de rezultat.
Sufletul impins orbesc de a scopului putere
Pân'ací, se légă 'n urmă de întéia sa părere;
Dar atunce, care spirit nu e tulbur in sfirșit?
Séu mai bine, care spirit nu devine coplesit?
Cred că pe Brut chiar la astfel de punct décă l'am luá,
Ar voi și el să rumpă tótă 'nterprinderea sa —
Și va fi simțit și dënşul inainte de lovire
In sufletu-i remușcare și-o grozavă dojenire.

Maxim.

Avú pré multă virtute in așa neliniscire;
Nu-i érá ingrată mâna, când voiá să dea lovire —
Și in contra tiraniei fu cu-atât mai hotărit,
Cu cât mai mult primia bunuri și érá mai mult iubit.
Fiind că-l imiți pe dënşul, fá ca el aceeași faptă —
Și fondéză-ți remușcarea pe o causă mai dréptă,
Din prefăcutele-ți sfaturi ce-au oprit cu lașitate
Fericirea renăscéndă din a noastră libertate.
Singur tu ađi ești acela ce de dënşa ne-ai lipsit;
Brut, de i-ar fi dat-o Cesar, bucurós o-ar fi primit —
Nu suferia nici odată nici o patimă luméscă
De amor și resbunare, care să-l primejdiuiescă.
Nu mai ascultá de vócea unui crud ce te iubesc,
Ce cu tine-a lui putere supremă și-o împărțesc;
Ascultá țipetul Romei indreptat in partea ta:
'Dă-mi, dă-mi, dă-mi, inapoiեսce-mi ceea ce mi-ai scos
Cinna;

Décă pentru mine-odată o iubită-ai preferat,
Nu mai preferá și-acuma un tiran neimpăcat!*

Cinna.

Nu mai coplesí, amice, un spirit nenorocós,
Care-și face mișelesc un plan așa generós.
Singur imi cunosc greșéla cătră ómeni, cătră Stat —
Și voiu dá 'napoi indată tot ceea-ce le-am luat;
Értă insé in estremul unei prietinii bétrâne,
Ce nu pôte să 'nceteze făr' a-mi fi milă de mine
Și me lasá s'aștept încă in aste 'mpregiurări grele
Ca Emilia să deé sbor melancoliei mele.
Te supérá supérarea-mi — și eu in singurătate
Vreu să potolesc furia remușcărilor turbate.

Maxim.

Voiesci să dai socotélă celei care te-a rănit
De-a lui Octav bunătate și de sufletu-ți slăbit;
Intre doi amanți vorbirea cere un deplin secret.
Adio. Te las amice ca un confident discret.

SCENA III.

Cinna (singur.)

Dă un nume mai demn pentru gloriósa 'mpărătie
De nobilul sentiment care virtutea-ți inspirá ție,
Pe care-onórea il opune lovirii precipitate
A nerecunoscinței mele și-a scârbósei lașitate,
Dar continuá mai bine de a-l numi slăbăciune,
Căci pe lângă o metresa atât de slabă devine,
Incât respectă-o iubire ce-ar trebui a o stinge,
Séu chiar décă o combate, să nu 'ndrăsnéscă-a o
vinge.

Ce hotărîre 'n aceste margini trebue să iau?
In ce parte să-mi las voia? In ce parte să me dau?

Cu ce greu se 'nșelá vrerea unui suflet generós!
Câteva fructe pe care sper a le trage folos,
Iubirea cu-ale ei bunuri și-ale resbunării sale,
Strălucirea libertății depline-a țerii natale,
N'au indestule momete spre-a lingúși mintea mea,
Décă trebui să câștige numai chiar prin a tradá,
Décă trebue-a străpunge cósța unui prinț vestit,
Care decát sânt me face a fi mult mai prețuit,
Care me umple de bunuri și me apérá de rele,

Care, spre-a domni, primesce numai svaturile mele.
O lovire! o trădare pré nedémnă de-o ființă!
Fie, fie dar robia Romei vecinic în ființă!
Pără iubirea mea tótă, péră-mi și speranța 'ntrégă,
Decât să comită mâna-mi o crimă într'atât de négră!
Ce fel! nu-mi oferă densusul tóte câte voiesc eu —
Și să-mi cumpër pasiunea cu prețul sângelui seu! ?
Pentru bunurile sale trebuie să-l nimicesc?
Și ce vré să-mi dee singur trebuie ca să-i răpesc?
Dar eu atérn dela tine jurământ! pricină dréptă!
O, a Emiliei ură! o, amintire de-un tată!
V'am jurat inima, brațul, v'am jurat a mea credință —
Și eu nu pot decât numai prin a vóstră neființă:
Tu poți regulă aceea ce-un serv de 'ndeplinit are —
Și numai tu poți, Emilio, ca să-i dai a ta iertare;
Voințele tale numai sânt stăpâne pe-a lui sórte
Și-i țin în mânilor mele și viéța și-a lui mórte.
O deși, care ați făcut-o ca și voi de adorată.
Faceți-o ca voi să fie voiei mele 'nduplecată —
Și, de nu pot să fiu liber de hotăririle sale,
Faceți ca s'o pot întórce cătră dorințele mele.
Dar étă-o, étă-o că vine astă mândră neumană.

SCENA IV.

*Emilia, Cinna, Fulvia.**Emilia.*

Mulțumesc ceriului, Cinna, spaima mea fusese vană.
Toți amicii tei sânt sinceri, ne servesc destul de bine;
N'am avut ocaziune de-a stărui pentru tine.
Octav în fața mea spuse Liviei ce-ați discutat —
Și prin astă noutate chiar viéța mi-a dat.

Cinna.

Il vei desaprobă póte? și să 'ntârdie ai vré
Resultatul fericirii ce voiesce să mi-o dé?

Emilia.

Resultatul e în mână-ți.

Cinna.

Mai degrabă 'n mana ta

Emilia.

Todéuna sânt aceeași, e-aceeași inima mea.
Dându-me lui Cinna este a nu-i da nimica eu,
Ci a-i face o resplată, un dar pentru bunul seu.

Cinna.

Tu poți, totuși . . . o cer! . . . ore îndrăsní-voiu? . . .
o ce chin!

Emilia.

Ce pot eu? De ce-ți e frica, Cinna?

Cinna.

Tremur și suspin —

Și véd că aceleași doruri de-am avé și tu și eu,
Nu ar mai fi trebuință să-ți esplic suspinul meu;
Inse astfel véd pré bine că sânt demn de-ați dis-
plăcé . . .
Nu pot să-ți vorbesc, Emilio, dar nu pot nici a tăcé.

Emilia.

Pré mult me superi, vorbesce.

Cinna.

Trebuie să te ascult.

Deci n'o să-ți mai plac de-acuma și me vei uri tu mult.
Te iubesc, Emilio, ceriul, fulgerul să-mi dea lovire,
Decă astă pasiune nu e 'ntréga-mi fericire
Și de nu te-am iubit vecinic cu aceeași infocare
Ce-o aștéptă un demn lucru dela o inimă mare!
Dar veđi cu ce preț vrei numai să-mi dai inima-ți curată:
Dându-mi tótă fericirea, me faci și infam de-odată.
A lui August bunătate . . .

Emilia.

Ajunge, te-am înțeles,

Cunosc voințele tale, cunosc cugetu-ți pervers.
Favórea lui August rumpe făgăduințele tale,
Iubirea ta, jurământu-ți cad sub bunurile sale —
Și mintea ta credétóre îndrăsnesc-a cugetă
Că August, de póte totul, póte-asemeni a me dá.
Tu vrei să me aibi din mâna lui și nu vrei din a mea,
Dar nu crede că 'n așa chip ți-oiu puté apartiné:
El póte mișcă pământul sub pașii lui — și mai póte
Să detroneze pe-un rege și să dee-ale lui State,
Póte inroși pământul, marea de proscriptiuni,
Póte schimbă după placu-i ordinea întregii lumi,
Inse inima Emiliei nu e în puterea sa.

Cinna.

Datoria mea și-acuma este numai voia ta.
Sânt același todéuna și cugetul meu e pur;
Mila ce-o simt pentru densusul nu me face-a fi sperjur;
Me supun fără scutire cu totul placului teu;
Iau mai presus interesu-ți decât jurământul meu.

Am putut, o scii pré bine, fără sperjur, fără crimă
Ca să-ți fac scăpată astă așa ilustră victimă:
Cesar, lăsându-și puterea, ne luá ori care drept
De a-i mai străpunge peptul, ne luá ori-ce pretecest.
Conjurațiunea noastră erá dară risipită,
Scopul teu — făr' rezultate, ura ta — înșeluită.
I-am mai întărit acuma ênsu-mi spiritu-i mirat —
Și spre-a ți-l jertfi în urmă, mâna mea l'a 'ncoronat.

Emilia.

Pentru-a mi-l jertfi tu mie, trădătorule! S'opresc
Mâna ta! El să trăiească și eu încă să-l iubesc!
Să fiu préda-acelei care îndrăsnesc-a-l ocroti —
Și prețul sfatului care îl silește a domni!

Cinna.

Nu me condamnă, Emilio, decă te-am servit pe tine:
N'ai mai avé stăpânire pe viéța-i făr' de mine;
Lasând bunurile sale, totul fac pentru amor,
Când vreu mórtea lui acuma, seu cu ea să-ți fiu dator.
Cu 'ntelele vreri ce are ascultarea-mi, cu voința-mi,
Permite-o slabă sfortare să facă recunoscința-mi,
Să 'ncerc a 'nvinge-o furie care nu mi se cuvine,
Să-ți dau pentru el iubirea care-o are pentru tine.
Sufletul darnic pe care virtutea-l călăuzesce,
De rușinea vicleniei todéuna se feresce;
El urésece infamia de fericire-atașată —
Și un bine 'n séma cinstei nu-l primesce nici odată.

Emilia.

Me mândresc, cât me privesce, de acésta infamie:
Nobilă e viclenia pe lângă o tiranie —
Și când rumpem cursul unei viéți așa nenorocóse,
Inimele mai ingrate sânt cele mai generóse.

Cinna.

Faci virtuți precum îți cere placul, ura ta dușmană.

Emilia.

Fac virtuți de-acele numai, care-s demne de-o Romană

Cinna.

O inimă drept romană . . .

Emilia.

Indrăsnesc a răpi
O viéță uriciósă cărei trebuie-a servi;
Fuge mai puțin de mórte ca de gândul de-a fi slav.

Cinna.

A fi chiar, fiind fericite, e mai bine ca Octav,
Căci adese-ori și regii în genunchi noi îi vedem,
Cerënd astfel spriginire dela selavi cum noi sântem,
Injosind a lor mândrie și măriri și diademe,

Făcându-ne stăpâni peste marețile supreme.
El ia dela supuși biruri, ér pe noi ne 'mbogătesce —
Și le impune-un jug aspru de care ne slobozesce.

Emilia.

O nedemnă-ambitiune ce-și propune mintea ta!
A fi mai mult decât rege te socoți a fi ceva!
Pân' la capetele lumii este unul așa van
Ce să pretindă că este de-o potrivă cu-un Roman?
Antoniu asupra-și ura atrase din a lui vină,
Desonorându-se pentru iubirea cătr'o regină;
Attala, acel mare rege in purpură înălbit,
Care libertinul Romei pe-acel timp érá numit,
Când a ajuns să se védă peste Asia arbitru,
Prețui mai puțin încă tronul seu ca acest titlu.
Amintesc-ți de-al teu nume, ține-i demnitatea sa —
Și-având generositatea ce-un Roman o póte-avé,
Înțelegi că numai ceriul a făcut ca să se nască,
Ca fără șef să trăiescă și la regi să poroncască.

Cinna.

Ceriul însă totdeauna într'un astfel de-atentat
Urésce ucigătorul, pedepsesce pe ingrat —
Și ori-ce s'ar interprinde, ori-ce s'ar esecută,
Când innaltă singur tronul, résbună căderea sa.
El se pune 'n partea celor care-i face să domnescă;
Cu lovirea ce-i ucidem regii tot au să trăiescă —
Și de s'a hotărít ceriul ca să-i pedepsescă 'n fine,
Astfel de pedépsă numai trăsnilului aparține.

Emilia.

Spune mai bine că énsu-ți tu te-ai dat in partea
lor —
Și că nu vrei să fii trăsmit pentru-a fi liberator.
Nu-ți mai spun nimic, servesce tiraniei ca nimernic,
Lasă sufletul teu préda geniului ei puternic —
Și, spre-a linisci odată spiritu-ți neliniscit,
Uită nascerea ta, uită și ce-ți e făgăduit . . .
Spre-a servi furiei mele ne 'mprumutând brațul teu,
Voiu puté să-mi résbun totuși, téra mea și tatăl meu.
De-o perđare-așa făimósă m'aș puté deja fãli,
De nu mi-ar fi oprit brațul iubirea mea pân'aci,
Este ea, ce făcând capu-mi legii tale-a se plecá
M'a făcut să-mi păstrez víeța numai in favórea ta.
Singură-ucidénd pe August, negreșit va trebui
Să fiu ucisă de garda-i, cu el și eu voiu muri;
Mórtea mea de-a ta captivă are să te despărțescă —
De și numai pentru tine dēnsa vrut-a să trăiescă.
Am voit, însă sēdarnic, să me conserv pentru tine,
Insēdar — să-ți dau un mijloc de a fi mai demn de
mine.

Ertăți-me, đei puternici, ertăți-mi acest păcat,
Dacă, iubind pe nepotul lui Pompeiu, m'am înșelat,
Dacă mintea mea 'nșelată de o false 'nfătoșare,
A-ș alege-un sclav nimernic a putut să fie 'n stare!
Totuși, te iubesc, ori-cine ai puté să fii, Cinna!
Și de trebue a-ți vinde șeful spre-a me căștigá,
Mii de alți pe intrecute primiau legea mea de bine,
De-ar fi putut să me aibă cu același preț ca tine;
Dar nu crede că vre-un altul astfel me va căștigá;
Trăiesce pentru tiranu-ți in timp ce eu mor a ta:
Đilele mele s'or stinge cu-ale lui dela oialtă,
Pentru că prin lașitate nu sânt bine meritată.
Vinc dar de veđi in sânge truțul lui și-al meu jos,
mute,

Murind intovărășită de singura mea virtute —
Și să-ți spun murind atunce c'un spirit satisfăcut:
„Nu-mi acuzá de fel sória, căci tu singur o-ai făcut:
Me pogor in grópă, unde chiar de tine-s condamnată,
Dar pe mine me urméză gloria ce-ți érá datá.
Mor distrugénd o putere absolută; aș fi trăit
Numai pentru tine 'n lume, dacă tu ai fi voit!”

Cinna.

Eh bine! tu vrei — și trebui vrerea ta s'o prefac faptă.
Trebuie să liberez Roma, trebui să résbun un tată;
O lovitură mortală unui tiran se cuvine,
Dar află că August este mai puțin tiran ca tine:
Dacă ne ia după placu-i đilele, femei și bunuri,
N'a pus in a nóstre inimi, cum pui tu, atâtea chinuri,
Dar neumanu-ți imperiu de frumseți cu-a lui putere
Mijlocesce pân' la spirit, mijlocesce pân' la vrere.
Me faci să iubesc eu énsu-mi ceea ce me desonórá,
Me faci să urésce aceea care inima-mi adórá —
Și me faci să vėrs un sânge, pentru care datoresc
Cu ori-ce ocasiune sângele meu să-l jertfesc . . .
O vrei dar, alerg îndată, alerg căci mi-am dat cuvéntul,
Dar curénd mâna mea 'ntórsă sápându-mi mie mor-
méntul,

Jertfind umbrelor acestui rege pe amantul teu,
Va pedepsi a mea crimă silită, păcatul meu —
Și prin acest fapt, in alta cufundată, dispărută
Va acoperi gloria-mi de 'ndată ce a fi perđută.
Adio.

SCENA V.

Emilia, Fulvia.

Fulvia.

Făcuși acuma disperarea lui să créscă.

Emilia.

Ca să-și facă datoria, séu să nu me mai iubescă.

Fulvia.

Te va ascultá de sigur chiar cu prețul víeții sale:
De asta te plângi, Emilio!

Emilia.

Vai! alérgă 'n a lui cale,

Și decă-a ta prítinie vré să-mi dee ajutor,
Smulge-i din inimă, smulge-i gândul infiorător,
Spune-i . . .

Fulvia.

Că 'n a sa favóre lași pe August să trăiescă?

Emilia.

Ah! prin asta fac urei mele o lege neomenescă.

Fulvia.

Și ce dar? . . .

Emilia.

Să se 'ntărăscă mai mult in credința sa
Și să alégă din doue: mórtea lui, séu mórtea mea.

(Sfírșitul actului al treilea.)

Ioan N. Roman.

R a d u.

— Schiță. —

rau doue-spre-đece ore.

Dunărea curgea liniscit in alvia sa și nu-
mai fórté rar se audiá câte un frémet, câte un sgomót
din depártare, câte un echo, carele veniá de cătră us-
cat. Luna salutá cu rađe-le-i arginții undele albastre a
riului, pe acărui țermuri trestia vėnjósă se legáná, șop-
tind misterios suflată de zefirul lin.

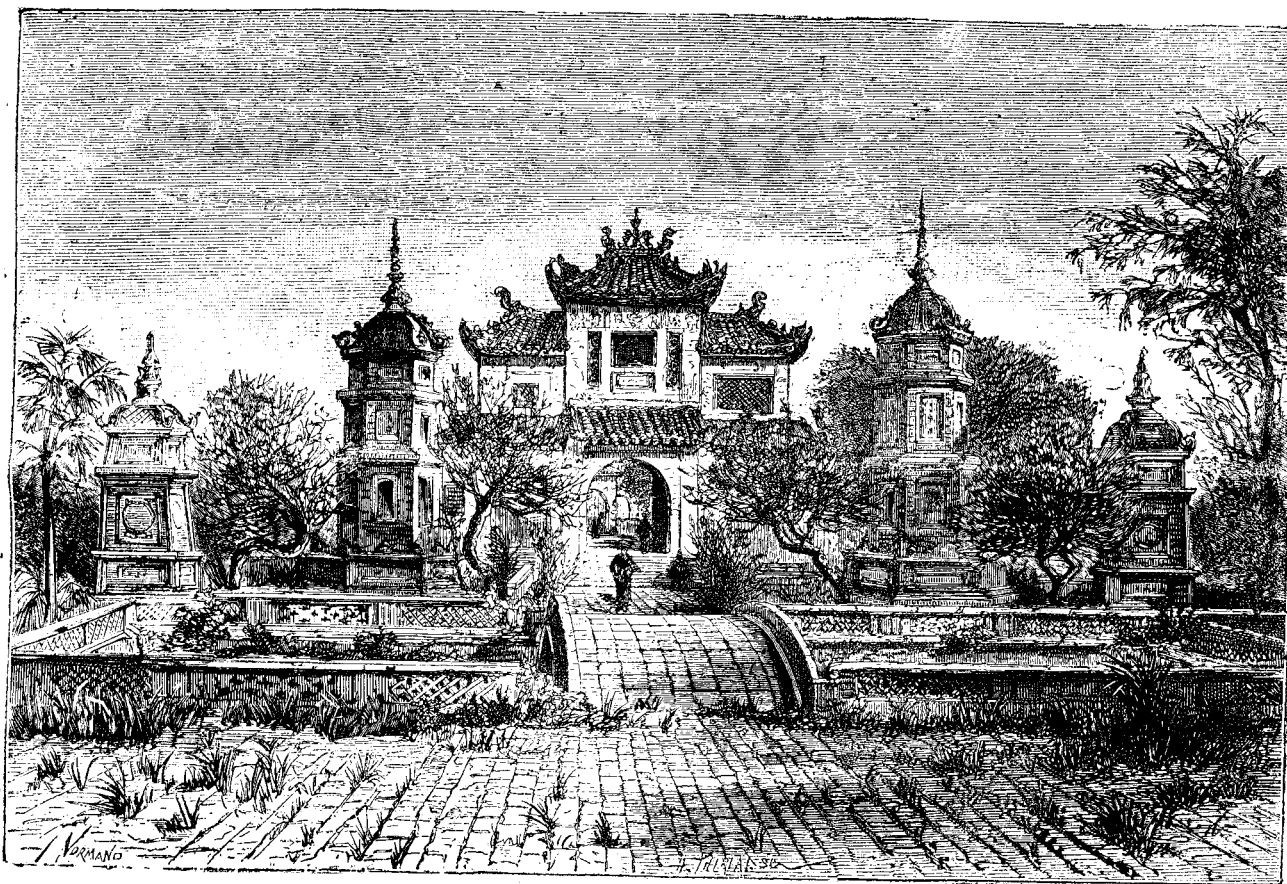
Nóptea érá poetică, plină de o frumseță atrăgă-
tóre, stelele luciau așa frumos ca nici odată, pe firma-
mentul albastru, érá pasé-ile noptii cántau așa cu jale,
așa de pėtrunđétóriu, încát inima omului audiindu-le se
umplea de o jale amară, de o intristare, o apucá un
dor și lacrămi ferbinți insocite de suspine curgeau din
ochii acelora, cari ráțăciau peste câmpia lată, acóru-

rită cu brazi înalți, presarată cu flori nenumerate, în mijlocul căreia se înalță un castel de jumătate căzut în ruină, încungiurat de un parc sălbatic, necurățit, în carele printre brazi înalți cresceau spini ghimpoși și erbă înaltă, semn că nimene nu se mai interesă de cultivarea și infrumșetarea lui. Cărările cele late abia se mai cunosc din buruienile cele mari, de cari erau acoperite, statuile din boschetele de roșă erau nimicite de furia tempestăților și a timpului, singură statua unui Amor mai stetea încă întrăgă în mijlocul unui lac, acărui suprafață abia se mai observă dintre plantele aquatice, cari cresceau în el din abundență.

tablourile de pe camin păreau că vorbesc, păreau că enareză despre fapte eroice . . . despre gloria și eroismul străbunilor lor. Lampa ce ardea cu flacăra vie pe o mesuță mică lumină numai slab . . . focul ce ardea în camin și suspinele ce se aușiau din când în când dintr'un corn al salei . . . erau unicele șgomote, ce intrerumpeau tăcerea solemnă.

Rașele lunei se furișau prin crepăturile zidului . . . se furișau misterios și luminau fața palidă a junelui rănit ce plângea și suspină . . . luminau armele strălucitoare, ce zăceau la picioarele lui și pe bătrâna, ce stetea lângă dânsul tristă și perduță în cugetare.

— O, Radule, pentru ce trebuie să mori! Pentru

Templul lui Confucius în Honoi.

Treptele de pâră, cari conduceau pe terasa mai de tot ruinată a castelului, erau crepate; asemenea sorte avea și portalul cel mare, pe care cresceau mușchiu și buruiene și care avea un aspect măreț la rașele lunei, cari se furișau pe dânsul.

O ușă mare de stejar conducea în castel, în acărui interior domnia tăcere mormentală; ferestrele, ușile, statuile toate deveniră prada timpului nemilos.

În chilii . . . tot aceeași tăcere mormentală, tot aceeași ruină pretotindenea; coridorul, carele duce în o sală mare, amenință în tot momentul a căde; tapetele de coloare violetă cu desine de flori, ce acoperiau pârșii salei erau sferticate și voivoșii și căpitani din

ce trebuie să te perd!

Aceste cuvinte eșiau din când în când din gura bătrânei, însă totdeauna însoțite de lacrimi și suspine.

— Mamă, pentru numele lui Dumnezeu, 'nu plânge, — dișe într'un târșiu tinerul cu voce înădușită, — lasă, nu plânge, căci plânsul teu imi sfâșie inima și durerea ce se află într'ênsa, mi se mărește tot mai tare . . . lasă nu plânge, fii tare, rógă-te celui de sus, căci ôra mea cea din urmă se apropie.

— O! Radule, o fiul meu iubit, nu vorbi așa! — dișe bătrâna vâierându-se și plângând, — tu nu vei muri, rana din peptu-ți se va vindecă, tu vei fi sănêtos

și apoi vei pute lucra, ervași pentru binele și folosele frumoșei tale patrie!

— Sărmana mea patrie! — șopti tinerul și lacrimile i intunecau vederea, — o timpuri fericite unde sunteți?!

„Unde ești tu eroule Mihaiu, tu fala și gloria Românilor, tu care me îmbărbătaî odinioară a me luptă contra păgânilor? unde sunteți voi viteji, voi soții mei de arme, voi, cu cari am petrecut atâtea zile fericite? Unde sunteți? . . . cu toții în negrul moment . . . singur eu mai rătăcesc încă pe calea tristă a vieții, încă nu mai am mult și acuși . . . acuși voiu fi lângă voi! Sărmană patrie! Inima me dore și mai tare, când cuget că câte nefericiri au să mai vină asupra ta; câți inimi au să te calce și cât sânge eroic are să se verse pe pământul teu! . . . Etă colo 'n depărtare la Oltul lin . . . etă inimicii! . . . săriți fraților? aprinde-ți focuri pe munți . . . dați semnalul de luptă . . . etăi! se apropie. Fiți curăgioși! Fiți Români! adevărați . . . români adevărați; erva tu o stea a României, condune, spre un viitor fericit și nu . . . ne lasă!”

— Radule, pentru Dumneșeu, cruță-te, — strigă acuma bătrâna, prindându-l de mână.

Radu tresări spăriat.

— Să me cruț? — repetă el și ochii lui străluciau misterios, — da me voiu cruță ca să revăd câmpiile cele infloritoare ale patriei, moșia părintească și . . . mormânturile eroilor, cu cari m'am luptat împreună. Da, mamă, me voiu cruță . . . însă nu plânge, căci sufer pré tare . . . auđi mamă, nu plânge!

În sala cea mare se făcú tăcere, rașele lunei luminau trist spre Radu, carele își plecá capul spre umărul mamei sale . . . o privighietóre cântá jalnic și în depărtare resună în nopțe clopotul mănăstirii din apropiere.

— Dómne fie-ți milă și nu me lăsá singură în lume, — șopti bătrâna și începú a murmurá rugăciuni și cum se rogá și cum tot plângea, adormi.

Când se tređi, erva sórele sus.

Radu zăcea pe umărul ei. Ochii-i erau închiși, ea cugetá că dórme; se uitá la el, însă atunci deveni palidă . . . palidă ca și el . . . apoi se auđi un strigăt în sala cea mare . . . strigătul sfășietor al unei mame nefericite.

Peste o óră mai târđiu clopotul mănăstirii din apropiere spunea locuitorilor din pregiur, că Radu fiul banului Mihalcia murise.

*

A treia ăi îl ingropară în parcul castelului . . . călugării dela schitul din apropiere îl cântară . . . i săpará grópa, i puserá armele lângă densus și deasupra pe mormânt o cruce mică de lemn cu inscripțiunea: „Dormi în pace Radule!” apoi toți se depărtară.

Nóptea ceriul se întunecá, fulgerile brăzdará peste Carpații bătrâni, sfărmand stânci, rumpend brađi, tunetul bubuiá și tocmai erva međul nopții când se auđi o detunătură . . . o pocnitură și castelul cel de atâtea sute de ani . . . se prefăcú în o ruină, care acoperi sub densa amintirile triste ale trecutului.

Pe mormântul lui Radu crescú în loc de flori, erva și adese în nopțile întunecóse, când viforul gemea peste codrii și văi, când paserile nopții strigau fioros . . . se vedea lângă mormântul uitat o muiere bătrână plângend . . . blăstémându-și vieța și lumea . . . erva o mamă nefericită, o mamă intristată, pe care poporul o numia „mama lui Radu”.

Valeriu Rusu.

Bibliografie.

Higiiena poporală, cu privire la sâțeanul român. Invățături practice pentru preoți, invățători, seminare, școle normale, licee etc. cu figuri în teșt de dr. G. Vuia, medic la băile din Mehadia și profesor de higenă la institutul teologic-pedagogic din Arad. 1884. 8° mic, 120 p.

Electro-homeopatia. Medicina poporului. Sistemul Mattei. De dr. A. Popovici, Balneolog dela băile dela Mehadia. București 1884. 8° mic, 88 p.

II.

O dare de sémă asupra „Higienei” dlui Vuia, a-părută mai astă vără în „Viitorul” se ocupă pe larg mai numai cu „limbagiul” ei și-l laudă ca ușor de priceput pentru laici. Și eu aș fi mulțamit cu densus, decă n'ar ăice autorul în prefață, că „tótă lumea cêrcă și isbutesce a vulgarisá sciința, înlocuind terminii străini cu cuvinte scóse din idiomul poporului”, și apoi „idiomul poporului nostru e o mină bogată, n'avem decăt să o exploatăm”. De ăiceam eu acêsta, apoi și puneam în loc de compact — indesat; dinte canin — dinte cânesc; cavitate — golăciune (Vasicu); esofag — tava mănăcării (Vasici); gâlca pancreatică (Vasici) — gâlca folcuțului; — intestine — mațe; digestiune — mistuire; sucul gastric — balele stomacului; vena cava — vena golă; pericard — traista inimei (ce autorul pune în parinteze ca și înghititorea în loc de faringe); clavicula — cheișoră; vestibul — tindă; lumina solară — l. sôrelui; ușor de digerat — u. de mistuit; contagios — lipicios; vântul ostic, vestic, dela nord, sud — vântul dela resărit, apus, miédă-nópte, miédăđi; amidon — scrobělă și altele. De altmintrelea eu nu sânt contra introducerii expresiunilor necesare, ba și unde avem, nu strică a cunosce mai multe sinonime. Vasici și-a dat multă trudă a prefăce terminii din „Antropologia” sa (1830) în românesci, dar unele ca: condimente, chilul, organ, funcție, arterie, nerv, atmosferă și altele a fost silit să le primescă de bine. Densus recomandă ca în lipsă de termini să recurgem la limba latină, precum au făcut-o și englesii și nemții, dar cuvintele care deja sânt în limba noastră, fiind tuturora cunoscute, să nu le lăpédăm. Multe din ele numai ne par străine și decă căutăm la rădęcina lor și le deducem după regulele, care principele filologilor și la nêmul seu în véc de aducere aminte vrednic Petru Maior în ortografia sa (1819) le-a scris, aflăm că sânt chiar românesci. Și pentru limba medicală ar fi acest studiu de mare folos (cu care în Bănat se ocupă cu predilecțiune dl Simeon Manguica).

Da, recunosc și eu că idiomul poporului nostru e o mină bogată, și mai cu sémă când véc că „Antropologia” de Vasici, am puté ăice ca prima clare română de medicină,* a fost scrisă așă de românesce în

* În bibliotecile din București se află vr'o 6 ăopuri din anii 1821, 24, 26, 27, 28 despre ape minerale, despre ciumă, despre păzirea celor 5 simțuri, invățături pentru femei îngreutate, oglinda sănătății și a frumșeții, în fine despre curățirea gurei. Aparința Antropologiei de Vasici se pare a fi fost fenomenală, pentru că opul erva sub tipar, când se și abonaseră cam la o mie de esemplare (cu tot cu cele 300 procurate de biblioteca iubitorilor de literatură din România). Par' că nici în ăiva de ađi nu sânt relațiuni așă bune pentru trecerea cărților ca atunci. — Din istoria de Petru Maior, pe carele și Vasici atât de frumos îl laudă, tipărită în a treia edițiune de societatea academică din Pesta, până acuma abiá vr'o șese sute de esemplare au avut trecere (cu tot cu circa 10) esempl. trimise la societăți și în diferite părți ca esemplare de onóre). Firesce că în România i lipsesce ori-ce propagandă. Venerabilul membru al Academiei române dr. At. Marienescu a câștigat promisiunea fraților ardeleni din capitala României, că vor adună pe séma societății „Petru Maior” opuri mai cu sémă istorice și limbistice, (opurile clasice: romani Alecsandri, Bolintinean și Negruțu; abia

cât mai peste tot o a putut înțelege tot țăranul sciutor de carte. Nu tot așa se poate dice și despre cărticica dlui Vuia, precum se vede și din cuvintele de mai sus, puse în o paralelă.

Dl Vuia își mai impistresce cartea cu cuvinte din România care la noi ori nu sînt înțelese, ori avem altele mai frumoase, pe cari și dincolo le înțeleg ba le și trebuințază, d. e. unde e vorba de perina grăsimii în care zace ochiul, se dice blană, la noi se înțelege și scândura sub cuvântul blană; apoi în loc de carne de vacă scrie rasol, ce țăranul cu greu va pricepe. Interesant este că numai la Spanjoli am aflat să se dică ca la noi carne de vacă când e vorba de cumpărare ori mâncare. Deloc la începutul istoriei lui Don Quijot se dice „una olla de algo mas vaca que carnero”. Dice apoi autorul în loc de frumosul cuvânt rerunchi — renichi, în loc de pantece și fôle — neesteticul cuvânt burtă, de care pe la noi se servesc ómenii în batjocură, cuvântul „vênet” îl desconsideră tot în dragul celor de dincolo, cari se pare că nu-l cunosc de dic tot albastru. Nu știu decă înțeleg ei cuvântul cuptor, cărui ei i dic cum noi odăii — sobă. Autorul mai întrebuițază încă unele cuvinte dubie, cum e: supapă, în loc de — ventil; lucedelă — grăsimia nesănătósă în corp; apoi tartane în sensul și cu terminațiunea ce stă aci, nu se poate întrebuițá, dică-se acésta ori unde, pentru că „tartan” însemnă o materie de lână (gimie) pistriță, ér „tartaná” o barcă séu și caruță pentru ómeni și tovar; trebue dar ori să le deosebinim în declinațiune, ori să nu le întrebuițám, decă nu voim să facem confusie. Cuvântul „smincitură” eu nu l'am auđit întrebuițându-se. Pe la noi se dice și-a sucit piciorul. În România să se dică „supunerea incheieturei” (entorse, din lătinescul intortus, resucire, jumătate de scrintela Severen.) Apoi din bóla „rachitis” nu putem face romănesce rachită, că acésta este un soi de copac, care are vergele lungi bune de impletituri. Me mir că aci autorul nu imiteză pe cei din România, cari dic rachitism! — „Sóre séc” nu cred să însemneze insolație. Severén dice că durerea de cap, ce se ivesce odată cu resăritul sórelui, se numesce „sóre séc”. Așa am fi așteptat dela specialistul nostru de băi să facă distincțiune mai fină între cuvintele „baie” și „scaldă”. Eu sînt de părere, că baie se numesce cea lecuitoare și caldă, ér scaldă ori și care. Așa și cuvintele aliment și nutriment se pare a fi întrebuițate numai pentru variațiune. Nu cred să nu fie avut necesitate autorul în cartea sa a face deosebire între nutreț séu hrană înțelese în general și între mâncare séu bucate în special (nutrimentum și cibus, Nahrung și Speise).

Aci mi-aduc aminte și de cuvântul cartilago, despre care dicționarul limbei române academice scrie, „alocurea se folosese în popor în loc de acest cuvânt, sgârciu, care ar puté fi în loc de s-carțiu; cartiu însă pare a fi eșit din aceeași fântână cu cartilagine”. Eu am auđit și „ronțiu” în loc de „cartilagine”.

Acum să mai reflectez la terminațiunea unor cuvinte. Din chior (ponc) nu se forméză substantiv așa potrivit ca din verb, și cred că mai bine sună chiorire (uitare cruciș) de cât chioria; diminutivul substantivului glob e mai globuleț, globuț, globșor, ér nu globuleu. Cei din România scriu globulele și nu globuleii sângelui. Albiu, albicios e mai îndătinat de cât alboiat; genitivul dela gingie este gingiei și nu gingei; sodiu par

in dîlele trecute și le-a putut câștigá), dar până acuma vèd că frații ardeleni nu au putut implini dorința noastră și póte și a domnia lor. Dór ne vor puté ajutorá întrú lășirea Istoriei de Petru Maior printre cărturari. — Laudă francesilor, și în specie dlui profesor filo-român Picot din Paris, că au inavuțit biblioteca societății cu multe opuri franceze.

că vré să însemneze — soda. Nu știu când dice autorul vèrdă nemțescă crudă, ce înțelege, nefértă ori fragedă? Poporul nu dice spete cătră spate ori spinare, la țesut da, séu când se vorbesce în special de spetele (scapula, omoplata) spinării. Cuvântul viu-roșu nu e îndătinat, ci roșu-deschis. Apoi frasa următoare (p. 80). „Vântul pórtá aburii cu iutélá dela corp, și detrage căldura pe o scară mai întinsă”, în dar m'am nisuit a mi-o esplicá.

Mai am să fac vorbă de doue erori de tipar bătătoare la ochi, adeca la pag. 23 „sânge viu, roșu” în loc de viu-roșu” decă acceptám acésta compositiie și (pag. 105) „privitorii curiosi închid aerul” în loc de „inghit”, și apoi să terminéz cu o cestiune din bucătărie, adeca să fac atenți pe teologii și preparanđii din Arad (pe lângá Caransebeș îi numesc și „logoni și paparandí”), că venind acasă dela studii, să nu cérá dela sora séu mama lor să le fèrbá óue, însă numai un minut, că dènsa îi va dice că pe la Arad se mănacă óuele numai crude.

Și toluși am să mai spun ceva. On. cetitori binevoiescă a considerá lungimea criticeii mele ca semu pentru vrednicia acestei cărți de a se ocupá omul mai mult cu dènsa. În fine nu aflú cuvinte mai nimerite cu cari să-mi terminéz acésta lucrare de cât acelea, cu cari autorul și a terminat opșorul seu și acelea astfel suná: „Vindecarea bólelor deschide larg teren ciarlatanilor neconștiințioși pentru a câștigá parale pe conta sánétății séu cel puțin a pungei ómenilor ușor cređători . . . Să se ferescă tot omul de a-și da banii pe doctoriile acelora séu de ale întrebuițá fără a cere opinionea cutărui medic incređut. Acelea mijlóce sînt fabricate ce aparțin industriei libere, și ori-cine póte să le fabrice și să le vindá, fără a fi controlat de cineva”.

Dr. George Crăinicean.

C u g e t ă r i.

Acela care n'a fost în miserie, nu cunósce pe om în totá sublimitatea lui.

Tóte numele cele mari pe care istoria le înregistreză cu isprăvile lor, sînt născute dintr'o uriașá vanitate; tóte cuvintele cele frumoase auđite în sferile superióre nu pot deșteptá acésta idee în sufletele nóstre.

Ceea ce mulțimea admirá, ceea ce secolul slăvesce, ceea ce viitorul adoréză ca pe un Dđeu, devine mediocru și mic când îi smulgem aureola cu care imaginațiunea le inconjóră.

Numai un lucru face pe om mare: bunáta tea lui.

Nu invèțám a-l cunósce, a-l prețui de cât în suferințele nóstre.

Decă am fost părășiți fără speranță, necunoscénd pe nimeni căruia să-i destăinuim miseria noastră, căruia să cerem ingrigiri, și de odatá, din mijlocul acestei mulțimi nepăsătoare, vedem eșind o figurá necunoscutá, plină de blândete, care, ánger al lui Dđeu, se plécá spre noi, ne întrebá ce ne dóre, ne îndemnă cu cuvinte de mângáiere, care, decă ne e fóme, ne oferá jumătate din pânea lui, decă avem nevoie de sprigin, de iubire, plânge cu noi, împártășesce suferințele nóstre: Oh! numai atunci cunóscem misiunea noastră în totá mărirea ei idealá și nu este amărăciune care să nu fie mângáiatá când te gândesci, că o ființă pe acest pámént va luá bucuroș jumătate din sárăcia noastră.

Sînt unele bucurii, ca și unele plante, care nu se întâlnesc de cât pe ruine.

Lenevia umblá așa de incet, în cât sárăcia o ajunge în curénd.

L a m o r m ê n t .

— Reverie. —

Eră într'o diminéță de véră. Frumósa auroră a-păruse pe cerescul ei tron. Zefirul suflă printre frun-dele copacilor udate de roua dimineții — și natura pă-reă că zimbescă în haina ei de verdéță.

Cimitirul stătea cuprins de melancolia lui obiĉnu-ită. O tăcere profundă domniă în el. Singuratecele morminte arétau locul de vecinică odihnă al trecătorilor prin valea lacrimilor. Ori-cé mormênt imi umplea inima de durere: fie-care imi amintiă tristul rezultat al vieții. Plin de respect și de jale treceam pe lângă ele.

De-odată, cuprins de mirare, m'am oprit în loc. Privirea-mi, până atunci rătăcită, s'a oprit spre un mormênt. Eră un mormênt ca tóte cele-alte; dar lângă el un tiner palid și sdrobot de suferință stătea visător. Ochiul lui stinși, fața-i schimbată cu totul, arétau că sërmanul veghiase tótă nóptea lângă acel mormênt, vërsând lacrimi pe pétra lui rece.

Lacrima este cel mai simplu și mai duios omagiu depus pe un mormênt iubit! Vai! și acel mormênt eră scump pentru dënsul: în el dormiă somnul veciniceii ființa care a iubit-o atât de mult.

Unde mai sânt încântătorele lor visuri de altă-dată, care aveau ca ideal — fericirea căsătoriei; ilu-ziiile lor bogate, comóra scumpă a tineretei; speranțele de care erau legănați fără 'nctare — unde mai sânt!? Au dispărut și încă pentru totdeuna! Inimile lor, care odinórá erau pline de vieță, acum sânt mórte: ea — o inimă mórta într'un trup mort; el — o inimă mórta într'un trup viu! Și el — osânditul la vieță — nu-mai nefericit de cât dënsa!? În asemenea momente mórtea este atât de dulce!

M'am apropiat de dënsul. O clipă rădică ochii spre mine, apoi éráși îi plecă în jos . . . voiă să nu-l înțeleg.

Indată m'am depărtat, nerostindu-i nici un cu-vênt de mângăiere: când suferința este atât de mare, mângăierea mai tare o mărește!

Plin de o emoțiune dureróasă am părăsit cimitirul, dicându-mi în taină: O mórte, mórte! tu, care dispaři pe părinți de fii, pe frați, pe amici, de ce nu cruți mă-car pe iubiți?!

B. V. Gheorghian.

Scrisori din Bucovina.

Cernăuți 9/21 dec.

(Aniversarea societății „Junimea”, promovare, Hymen.)

Societatea academică română de aicia „Junimea” a serbat într'a 5 dec. a. c. aniversarea înființării sale. Un numeros public român eră adunat în sala societății filarmonice române „Armonia”. Între óspeți aflam pe rectorul universității dl dr. Vrobel, pe profesorii facultății teologice în frunte cu decanul lor prof. Isidor de Onciul, pe membrul onorar al societății „Junimea” profesorul Ion Bumbac, pe președintele societății filarmonice „Armonia” dl Leon cav. de Goian, pe profesorul universității dl Ion Sbiera, pe mulți tineri amployați ro-

mâni din Cernăuți și pe reprezentanții presei germăne de aicia, cum și societatea germână academică de aicia.

Solenitatea o deschise vice-președintele ei din anul trecut, dl Halip stud. jur. printr'o lungă orație, care conține multe momente descrise din societatea română naintea lui Arune Pumnul. Oratorul đise, că „în timpurile din urmă Românilor nu le eră posibil să formeze o clasă cultă română, de óre-ce erau pré puțini și pré supuși impregiurărilor. E evident, cumcă astfel de Români culți formau un material destul de mare pentru alte clase culte neromâne polone, germăne etc. Avënd un astfel de Român să alégă între mai multe clase culte, acesta inclină mai ales spre acea clasă, în care află mai multă îmbrățișare, mai multă încredere, în care fu mai puțin espus la supărări, în care vieța îi fu mai plăcută. Póte că clasa cultă română nici nu s'ar fi fost întemeiat, decât acești Români corupți n'ar fi fost supuși la fie-care moment la fel de jigniri”. — „Sórtea societății nóstre naționale, succesul luptei nóstre pentru cultură, atërnă de acolo, ca să ne îmbrățișăm unii pe alții, să ne cruțăm, să nu facem unii altora vieța nesuferibilă, ci mai plăcută, de cum ar fi în ori și care altă societate”. „Decă este însé ce va în societatea nóstră cultă română presentă, ce ne dóre, apoi această e lipsa desevërșită a graiului românesc. Noi cei din societatea „Junimea” avem sacra datorie a cultivá sentimentul național, acel sentiment ce ne légă strins cu istoria acelu popor, din a cărui tulpină am odrăslit și noi; avem și sacra datorie a cultivá între noi idealismul studentesc în prietenie, din care prietenie resare legătura cea strinsă, ce ține pe fiii unei națiuni la un loc și a cresce acea înfrățire vecinică, care este basa bunei înțelegeri și a încrederii la o activitate seriósă”. Oratorul termină predând tricolorul român prezidentului nou, dlui Aureliu de Onciul, stud. jur.

Dsa salutând pe óspeți și respundënd la cuvintele oratorului, termină într'un să trăiescă împératul! După presidentele luă cuvêntul secretariul societății dl Eusebiu Popovici, stud. fil., salutând în limba latină pe reprezentanții universității. Orația latină a dlui Eusebiu Popovici făcuse mare efect între óspeții adunați. Rectorul universității dr. Vrobel respunse în limba latină, invitând societatea la progres. Presidentele societății germăne dl Rott vorbi în limba germână despre armonia între Români și Germâni, indicând la pericolul ce le vine dela panslavism, atât pentru Români cât și pentru Germâni. Germânii din Bucovina nu pretind egemonie în țéră, ci drepturi egale cu Românii, ce înțelege le și au. Dl profesor Sbiera vorbi despre presa Bucovinei, laudând progresul și activitatea presei germăne de aicia.

Fiind timpul înaintat, se incheiă ședința oficială și se deschise cea ospitală. De presidentele ei se denumi profesorul Sbiera. Dl Barbu intonă pe flaută mai multe cântece naționale. Atât la ședința oficială, cât și la cea ospitală corul „Junimei” intonă sub diregerea dlui Vasilevschi mai multe cântece române.

*

Đilele acestea avù loc promovarea ca doctori a dlor Simighinovici și Dumitru Onciul, cel dintèiu ca doctor în drept, cel al doilea în filosofie.

*

Consilierul guvern. Eugen bar. de Stîrcea s'a lo-godit cu dșora baronesa Cârstea.

WONISIU O. Olinescu.

Templul lui Confucius in Honoi.

— Vezi ilustrațiunea de pe pagina 609. —

Politica francesă tinde de vr'o două decenii din toate puterile să poată cuprinde câteva din provinciile Indiei, înainte d'a le ocupă Anglia pe toate.

Urmarea acestei politici fu rebelul, care s'a început mai de mult și care se rennoesce din când în când tot cu mai mare violență.

Atacul prim s'a îndreptat asupra imperiului Cochinchina, care consisă din următoarele provincii: Annam-Sudic seu propria Cochinchina, Tonking și Cambodșa.

Rebelul s'a pornit la 1860 și francesii ocupară orașul Saigon, important atât din punct de vedere comercial, cât și pentru poziția sa geografică; orașul acesta are o posesiune de o mie de mile și locuitorii lui se urează peste 1.200.000. Mai târziu regele de Cochinchina nu numai a renunțat la posesiunea acestei provincii, dar încă a supus și Cambodșa protecțiunii Franciei.

Acuma năsuința Franciei este să cucerească și Tonchingul, ceea ce va urma de sigur, căci cultura n'a pătuns încă nici acolo.

Gai din Tonching aparțin religiei lui Confucius, sunt temosi, proști, servili. Ilustrațiunea din numărul prestat infățișează un templu al lor în capitala Honoi.

I. H.

Literatură și arte.

O scriere istorică. Dl V. Maniu, secretarul secțiunii istorice a Academiei Române din București, a prezentat Academiei un studiu istoric-critic asupra istoriografiei române și despre români. Acest studiu, puțin răspândit la noi români, a apărut acum și în traducere germană făcută de dl P. Broștean în Reșița. Cartea poartă titlul: „Zur Geschichtsforschung über die Rumänen. Historisch-kritische und ethnologische Studien“. A apărut în Reșița în tipografia dlui Simeon Pocean. Prețul nu e însemnat.

Predice. Se află exemplare de vândut la subscribul în T. Szarvad p. u. Tasnad din opul intitulat: „Predice pentru duminicile de peste an, compuse și elaborate după catechismul lui Deharbe, de Vasiliu Cristea preotul, Zalmocului, tom. I. Dela Duminica Vameșului și a Fariseului până la Duminica a X după s. Rusale“. Acei onor. d. preoți, cari voiesc a avea opul complet, să binevoiescă a dispune după tom. I^c, până ce mai am din el, căci cu ajutorul lui Dăeu sunt aproape de fine cu elaborarea tomului al II-lea. Pretul tomului I^c e 1 fl. 55 cr. cu trimitere anticipativă a banilor, era cu posteațiune, cu speșele poștali mai mult la exemplar. Vasiliu Cristea, preotul Sarvadului și al Tasnadului.

Protocolul Congresului. A apărut în tipografia arhidieceșană din Sibiu: „Protocolul Congresului național-bisericesc ordinar al metropoliei Românilor greco-orientali din Ungaria și Transilvania, intrunit în Sibiu la 1/13 oct. 1881“. Prețul 80 cr.

Școala Practică, tomul III, nr. 8 pro novembre a. c. a apărut și conține: Tractarea Legendarului: „Flăoarea prețioasă“. — Creta, lecțiune din învățământul intuitiv. — Inteia carte de aritmetică, de V. Gr. Borgan, dare de sēmă. — Monete, măsuri și ponduri vechi și noue și alte date de interes pentru învățatori. — Starea învățământului în Romania (1882—3). — † Alesandru Gavra, necrolog. — Consacrarea bisericii gr. e. din Năsăud. — Informațiuni. — Protocolul adunării generale a Reuniunii „Mariane“. — Bibliografie.

— Fôia costă pe an 3 fl. Exemplare complete se mai capătă. Abonamentele sânt a se adresa la redacțiune în Năsăud (Naszód, Transilvania.)

Literatura română în Italia. În „Napoli Letteraria“ dela 4 novembre se află o frumoasă traducere a dōmnei Clelia Bruzesei, intitulată „La Polena“. Dna Bruzesei își dă mare osteneală ca să răspândescă literatura noastră în Italia; are deja traduse mai multe scrieri între cari și comedia domnului V. A. Ureche intitulată „Odă la Elisa“, „Inchisorile lui Silvio Pellico“ (le Mie prigioni del Pellico) și multe alte bucăți de De Amicis; acum face traducțiunea mult admiratei piese a dlui V. Alecsandri, „Fântâna Blanduziei“.

Din „Beiu, Vodă, Domn“, roman istoric cu ilustrațiuni originale, de dl Theodor Alexi, a apărut broșura după 13—14, cu o ilustrațiune și costă 40 cr. seu 1 leu.

Un studiu în limba rusă. Dl P. Sircu, profesor de limba și literatura română la universitatea din Petersburg, a publicat în Jurnalul Ministeriului de instrucțiune publică de acolo un studiu în limba în rusă despre „Vieta și scrierile lui Grigorie Tamblac“ de episcopul Melchisedec, care a apărut în Analele Academiei Române din București și despre care publicarăm și noi o dare de sēmă. Ne pare bine, că dl profesor a început să-și îndeplinească misiunea în capitala Rusiei, care este și d'a represintă cultura română în literatura rusă. Sperăm, că va continua și cu alte scrieri de asemenea tendință.

Cărți noue. La București a apărut zilele trecute: „Despre agio“, de Nicolae G. Nan, prețul 50 bani; — „Sorele și locuitorii lui“, de Janus Theodor, prețul 75 bani.

Diastic. „Luminatorul“ din Timișoara anunță, că dela anul nou va eși de trei ori pe săptămăna, urcându-se prețul de abonament cu 2 fl. pe an. — „Unitatea Națională“ se numesce un nou organ de publicitate, apărut la București, va eși de două ori pe săptămăna.

O îndreptare. Avem să îndreptăm o greșălivită în nr. penultim al foii noastre, unde vorbirăm despre o nouă culegere de basme, ce are să apară de curând la București. Culegătorul acesteia nu este dl Stănescu, precum s'a ăis acolo, ci dl Dumitru Stănescu.

Teatru și musică.

Teatrul Național din București a avut seri frumoase cu „Scrisoarea pierdută“ a dlui I. Caragiati. Duminică acesta piesă s'a jucat a 12-a și ultima ôră. Sala și de asta dată a fost plină. Rolul dnei Ar. Manolescu a fost incredințat de asta dată dnei Amelia Notara. Marți s'a represintat pentru a 17-a ôră piesa: „Fântâna Blandusiei“, de dl V. Alecsandri.

Musica la curtea din București. Scriserăm în nrul trecut, că dra Carlotta Leria, fermecătorea cântăreță română, va fi angajată la curtea regescă din București, ca cântăreță a Curții. Acum aflăm din „Doina“ dela București o probă de noua interesare a reginei României pentru musica națională română. Acea fôie scrie: „Dl Popoviciu, simpaticul nostru baso, a fost primit în audiență de MM. LL. Dsa a executat în prezența augustilor ascultători mai multe bucăți, acompaniat fiind la piano de dl Lubici, pianistul curții. Dinre piesele cântate, „Mândruțița dela munie“, de dl G. Stănescu, e cea care a plăcut mai mult MM. LL. Ea a fost repetată de cinci ori. Noi cunoșcem aproape tot repertoriul dlui Stănescu, care e foarte întins, și părerea noastră este că el e un tesaur pentru noi. „Mândruțița“ e una din mărgăritarele acestei saibe pre-

țioșe, al cărui farmec e gustat nu numai de muritorii de rând, dar și de adevărații cunoscători. Aprobarea dată de M. S. regina, care e cunoscătoare profundă a înregulii repertoriu al celebrităților musicale, e merită a ne întări și mai mult în credința ce avem că nu trebuie să ne indoim de loc de forțele noastre musicale, ci să stăruim a le pune în evidență, ca astfel să putem ajunge a avé cu timpul unul din cele mai frumoșe repertorii.

Teatru românesc în Făgăraș. Societatea „Progresul” a diletanților români din Făgăraș a dat la 6 dec. st. n. erăș o reprezentare teatrală. Cu asta ocaziune s'au jucat „Nobila cerșitoare” comedie de salon și „Rusaliile” vodvil cu cântece într'un act, amândouă de Vasile Alecsandri. Reprezentațiunea a reeșit foarte bine. În prima piesă au jucat dșora Rea Silvia Cip, și dnii Mihai Cioban, Nicolau Ludu, Stefan Necșa, Alesandru Çepeș și Ioan Mureșan; în a doua au escelat dșorele Hareti Popescu, Maria Raț, Emilia Ghiaja, Rea Silvia Cipu, Elena Raț și dnii Nicolae Ludu, Augustin Çepeș, Stefan Necșa, Ioan Dejenar, Ioan Muntean, Ioan Mureșan, Virgil Cip. Chorul damelor, cântând la fântână cu cofițe 'n mână:

La fântâna dintre flori
Fetele se duc în çori,
Să-și umple cofițele,
Să-și spele gurițele,

a produs efect mare și a fost aplaudat cu mare entuziasm.

Teatru în Bêrlad. Dumineca la 2/14 decembrie, în teatrul cel mare din Bêrlad, s'a dat o reprezentațiune extraordinară de artistul bucureșcean Ionescu, în folosul celor 50 invetăcei bêrlădeni, trâmși în străinătate pentru studiul meserilor de câtră comitetul societății pentru invetătura poporului român, secțiunea Tutova. Acesta serată — dice „Tutova”, a fost ajutată și de concursul tinerilor elevi normalști și de dl Gheorghiu profesorul lor de scrimă și gimnastică.

Concerte în Iași. Cetim în „Arta” din Iași, că în orașul acela se vor începe în luna curentă concertele elevilor și elevelor Conservatorului; ele vor fi gratuite, dar din cauză că salonul Conservatorului e mic, intrarea vor avé numai acele persoane cari vor primi invitațiuni. Aceste concerte se vor da cu concursul dlor profesori. În cel întâi concert se va produce diletantul violonist, pré bine cunoscut publicului ieșan dl Teodor Burada, profesor de principii elementare și solfegiu la Conservator și membru la Curte. Elevii și elevele, foști și actuali a Conservatorului, vor luă pe rând parte la aceste concerte-produțiuni; pe programul seral se va trece și numele lor.

Piese musicale românesci. La magazinul de musică N. Cosma, Iași strada Lăpușnean, se află de vânzare: „La Créole”, danse capricieuse, p. piano, par M. Bourada 1 l. 50 b., „Danse Villageoise”, morceau de salon p. piano, par M. Bourada 2 lei, „Elegie”, poesia de dra Elisa D. Mustea, musica p. voce și piano de A. A. Mustea 1 l. 50 b., „Infinitul”, poesia de T. M. Stoiculescu, musica p. voce și piano de Titus Cerne 1 l. 50 b., „In grădină”, poesia de I. N., musica p. voce și piano de G. Musicescu 1 l. 50 b., „In çori çilei”, poesia de Djuvara, musica p. voce și piano de Titus Cerne 1 l. 50 b., „M'am plâns”, poesia de I. I. Nenitescu, musică p. voce și piano de Titus Cerne 1 leu, „Polca Mazurca”, de salon p. piano par M. Bourada 1 l. 50 b., „Stelele”, poesia de I. I. Nenitescu, musica p. voce și piano de Titus Cerne 1 l. 50 b.

C o n o u ș

Personale. Maj. Sa a dăruit pentru repararea bisericilor greco-catolice din Calata-Sân-Craiu (com.

Clușului) 100 fl. și pentru repararea bisericii și casei parohiale din Giurtelec (comit. Sêlagiului) 100 fl.; comunei bisericesci gr. c. din Rachiș, comitatul Mureș-Turda, 100 fl., pentru ornarea bisericii, comunei bisericesci gr. or. Sacoșul-turcesc, comitatul Timiș, asemenea 100 fl. pentru zidirea școlei. — *Dna Maria Iieș* n. Șandor din Rece-Cristur a donat Reuniunii femeilor române din Sibiu 100 fl. — *Dl V. Alecsandri* a sosit în sâmbêta trecută la București ca să ia parte la ședințele Senatului, al cărui vice-președinte este. — *Dl V. A. Urechia* a ținut în duminica trecută o conferență literară în sala Ateneului din București, vorbind despre cultura română în secolul XVII și XVIII. — *Dl George Asachi*, nepotul lui George Asachi, intemeietorul școlilor din Moldova, a fost numit de curând preparator de medicină operatorie la facultatea din Paris; dl Asachi, care a dobândit de curând naturalizarea în Franța, a fost pân'aci ajutor de anatomie.

Hymen. *Dl Pompiliu Pipos*, candidat de avocat, s'a logodit la 4/16 l. c. cu dșora Aurelia Roșescu, fiica părintelui protopop Roșescu din Cluș. — *Dl Simeon Pocean*, proprietar de tipografie în Reșița, s'a încredințat de soție pe domnișora Maria Tulbure, fiica reposatului preot Moisa Tulbure din Colnic. — *Dșora cav. de Zotta* și br. Wildburg, căpitan la regimentul nr. 41, staționat în Cernăuți s'au logodit.

Sciri militare. Sânt numiți sublocotenenti în reserva, cu începere dela 1 novembre a. c. următorii: George Popp în reg. de inf. nr. 51; Ioan Predovicu în reg. de inf. nr. 62; Petru Fărcaș (al lui Simion a Safti) în reg. de inf. nr. 63; Ioan Suciu în reg. de inf. nr. 33; Ladislau Goldiș în reg. de inf. nr. 33; George Bârsan în reg. de inf. nr. 2; Aurel Popa în reg. de inf. nr. 50; Alesandru Ioanovicu în reg. de inf. nr. 23; Ioan Fărcaș în reg. de inf. nr. 51; Sava Raicu în reg. de inf. nr. 50; Aurel cav. de Onciul în reg. de husari nr. 16; Moise Antonovicu în reg. de husari nr. 1; Constantin Popovicu în reg. de uhlanii nr. 3; Alesandru Lazar de Purcăreț în reg. de husari nr. 10; Virgil Bogdan în reg. de artilerie nr. 8; și Ioan Papp în reg. de artilerie nr. 8.

Advocați noi. Dl dr. Pompiliu Isac din S-Sebeș a făcut censura de avocat la 1, ér dl dr. Vasiliu Preda, din Sibiu, la 2 decembrie; amândoi la Mureș-Oșorhei.

Reuniunea femeilor române din Brașov a ținut marți în 11/23 l. c. o adunare extraordinară în sala gimnasiului român.

Baluri în Budapesta și Viena. Allăm tocmai acum, că tinerimea română atât în Viena, cât și în Budapesta, va arangia în carnavalul viitor câte un bal românesc. Detairi în nr. viitor.

Un bal strălucit la București. Mercuri séra, în săptămâna trecută, Societatea de binefacere Elisabeta din București a dat, supt patronagiul reginei, un bal strălucit în sala Teatrului Național. Vederea, scrie raportul „Românului”, a fost splendidă. Tote dômnele au arborat costumul național. Pe o estradă în fundul scenei se nălță tombola, loturile erau aședate pe mai multe mese, în dreapta și 'n stânga se aflau câte doue roți pentru bilete întorse de țărâncuțe gingașe: la rôtia cea dintâi se țineau dna Maria de Herz în costum de țărâncă dela Sinaia, în aur și mêtasă roșie, capul împodobit într'un tistimel hawaian, dna generare Radovitz în costum din Moldova, negru și albastru cu o mărâimă subțire și dna Edward de Herz în țărâncă dela Bréza — a doua rôtia a întorsă de dna Maria Sutz, o gingașă benețencă și dna N. Vlădoian, foarte grăcișă, o țărâncă de munte, dna Coralia Savescu, într'un costum de țărâncă dela Bréza, albastru cu fluturi de aur, și dna S. Halfon, o dâncă de țărâncă din giural

Bucureștiului, atrăgeau o lume nebună la a treia rătă! Cea de a patra eră voios învârlită de dna generare Manu în țerancă distinsă dela Budesci și de dna generare Radu Mihai în costum dela Pitești. Regele și regina au jucat la tombola până la 2 ore, când au plecat. Regele eră în ținută ordinară de generare, cu decorații; regina purta un costum țărănesc foarte frumos dela Peleş, o maramă fină ca o pânză de paiagen învârlă capul, la gât o salbă de monete antice, la brâu paftale vechi de mare preț. Tote damele corpului diplomatic în costum țărănesc; dșorele de onore, dșora Romalo eră o frumôsă fată de munte, dșora Bălăcean o țerancă din valea Prahovei. O aparițiune încântătoare dela Corabia, eră dna Petre Grădiștean; o frumôsă ghităna dna Maria Bogdan, un pâr lung negru până la picior eșia printr'un tistimel roșu, o mîntea țesută, negru și aur, desină o talie de statuă antică. Balul se termină dimineața la 3 ore.

Serata „cercului militar” din București, în săptămăna trecută, a avut cel mai mare succes. Regele și regina au fost asemenea de față. Danțul a fost foarte animat și lume multă. S'a petrecut până la 3 ore. Regele a jucat doue cadriluri: primul cu dna general Fălcoian, avënd în față pe dna general Cernat cu dl general Fălcoian; al doile cu dna general Cernat, avënd în față pe dna general Fălcoian cu dl general Cernat. Regina s'a întreținut cu amabilitatea-i cunoscută cu mai multe din dômnele prezente.

Salonuri bucureștine. Cronicariul social al „Românului” ne spune, că acolo prândurile sînt la ordinea zilei. Dl Teodor Văcărescu, ministru plenipotențiar al României la Brusela și dna Văcărescu au dat un prând mare pentru logodna fiicei lor Elena cu dl Mihail Ghica, locotenent la al 6-le reg. de linie, fiul ministrului la Atena. La dl Dimitrie Sturdza, ministru al atacerilor străine, în tôte mercurile e prând mare diplomatic și s'era recepțiuni. Sâmbetă s'a înființat prima s'era cu céiu la dna Zoe Slătinean, care ș-a mobilat casa într'un mod feeric.

Intruniri literare. În intrunirea literară din săptămăna trecută ținută la Brașov, dșora Elena I. Popovici a cetit cu multă inteligență legenda „Vêrful cu dor” de Carmen Sylva; apoi dl profesor Ipolit Ilasievici a vorbit despre „Viața furnicilor”; în sfêrșit dl profesor Andrei Bârsean a cetit o copie de pe natură de Iacob Negruzzi.

Serbare în Mediaș. Reuniunea învățătorilor români din tractul protopresbiteral gr. or. al Mediașului, a arangiat în ajunul Sltui Nicolae, în onôrea Rds. D. archimandrit și vicariu archi-episcopesc Nic. Popea, o serată declamatorică-occasională, după următoreea programă: 1. Cuvântare occasională de președintele reuniunii. 2. „Pe câmpia Turzii”, poesie de Bolintinian, cântată de corul reuniunii. 3. „Pescerea hoșilor”, poesie de Alecsandri, declamată de Dumitru Stuchirean învățător în Bertan. 4. „Românul”, poesie de Negruți, cântată de Filon Necșa învățător în Mediaș. 5. „Prelegere scurtă despre formalitățile cele noue ale testamentului și timbre” de Dionisiu Roman membru onorar al reuniunii. 6. „Dorile frumôse”, poesie de Alecsandri, cântată de corul reuniunii. 7. „Noua călugărită”, poesie de Alecsandri, cântată solo de Dumitru Stuchirean. 8. „Fii ai României” poesie de Alecsandri, cântată de corul reuniunii. 9. Cuvântare de închidere de președintele reuniunii.

Bal românesc în Cluș. Inteligența română din Cluș va arangia în carnevalul viitor un concert însoțit de bal, în folosul școlei de fetițe și de băieți. Comitetul arangiator compus din 16 persoane, este următorul: Președ. adv. Iuliu Coroian, v.-preș. stud. fil. Constantin Popu, cassar adv. Emeric Popu, controlor stud. sciinț. nat. Mihail Pêrv, secretar stud. jur. Iuliu Dombradi.

Membri în comitet dnii: adv. Almășan, stud. med. Andressi, stud. jur. Octavian Boer, stud. med. Aurel Ciatu, stud. jur. Augustin Chețan, stud. jur. Enea Draia, adv. dr. A. Isac, drd. fil. Silvestru Moldovan, stud. jur. Valeriu Morariu, adv. Alecsie Popu, stud. jur. Leon Scridon.

La Cernăuți s'a înființat sub președința P. Cuvioșiei Sale părintelui Rector al seminarului o societate cu numele: „Academia ortodoxă pentru literatură retorică și cântare bisericească”. Inițiativ. acestei idei a emis-o Eminentă Sa mitropolitul dr. Samuil Morariu-Andrievicei. Membrii ordinari sînt toți studenții în teologie, cari sînt totodată și interni, adeca bursieri în seminarul clerical, cei externi sînt membrii estraordinari. Scopul Academiei este de a formă preoți de model și a ridică prestigiul facultății teologice.

Bal românesc în Timișóra. Primul bal românesc, ce scim că se va arangia în carnevalul viitor, se va da la Timișóra. Inteligența română de acolo a ținut o conferență și a luat hotărîrea, ca în carnevalul viitor să dea un bal în folosul „Alumneului Național” și al școlilor române confesionale din orașul acela. Spre scopul acesta s'a ales un comitet arangiator, compus din 17 persoane.

Reuniunea femeilor române din Sibiu a mai primit obiecte pentru tombola ce va arangia, dela damele și dela domnii: Dra Nina Székely 1 periniță pentru ace; dra Irma Kertzo 1 corfiță pentru bilete; dra Francisca Szedik 1 păreche păpuci brod.; dra Ioana Sreși 3 corfițe și 1 periniță de ace; dna Carolina Comșa 1 periniță de ace; dra Tecla Comșa 1 corfiță pentru bilete brod.; dna Anica Hențiu 1 ștergar; d. Joya Flórea 1 ștergar; dra Carolina Oncu 1 ștergar; dra Crisca Flórea 1 ștergar; dra Rosalia Oncu 1 merindetă; dra Patrăfina Borza 1 ștergar; dra Gaftia Ancu 1 ștergar; dra Ilena Hareguș 1 ștergar; dra Kunigunda Reiner 1 ștergar, 1 merindetă; N. N. 1 ștergar; dra Maria Petruș 1 merindetă; d. Pascu Banciu 1 ștergar; d. Nicolau Haida 1 ștergar; d. Iosif Banciu 1 merindetă; d. Iov Leseni 1 merindetă; dna Minerva Lesing 1 ștergar; dna Maria Dirina 1 ștergar; dra Olga Poruț 1 saculeț de părete croșetat și montat; dle și dșorele Istina Bogdan 1 ștergar; Maria Moisă 1 ștergar; Rusalina Mateș 1 fund de perină; Lucretia Băcilă 1 corfiță pentru bilete din simburi, 1 tasă pentru lampă; Cata Vlad 1 ștergar; Victoria Crișan 1 fund de perină croșetat; Flórea Crișan 1 fund de perină filat; Vêrnița Avram 1 ștergar de culme; Marica Avram 1 ștergar de culme; Nuța Avram 1 ștergar; Patrăfina Stefan 1 ștergar; Elena Cosma 1 acoperitor de pôme; Veta Iacob 1 ștergar; Maria Iula 1 ștergar; Veronica Iula 1 ștergar; Vuța Lapoș 1 ștergar; Sofia Păcurariu 1 covor țesut, 1 cătrință; Eufrosina Perian 1 ștergar; Stanciu Maria 1 ștergar; Tina Cleș 1 fund de perină; Maria Cleș 1 ștergar; Sofia Dregan 1 ștergar; Anicuța Stega 1 fund de perină; Victoria Radu 1 periniță pentru ace; dl Silviu Moldovan 1 colecțiune de minerale; dl Demetriu Moldovan consiliar aulic 1 colecțiune de minerale, aur, argint, aramă, antimon, plumb; dna Matilda Popoviciu 1 tavită pentru bilete din peluche brodată; Carolina I. Carcu 1 album de pele pentru fotografi, 1 album pentru poesii.

Pentru dame librăriul Carol Hühner în Buda-pesta (V. Arpád-uteza 14) a pregătit un frumoș cadou de Crăciun s'era de anul nou. Acesta este un album intitulat „Odoruri de flori” ce conține 6 sticlute de parfum. Pretul 3 fl.

Sciri scurte. *Macedonenii din București* se intruniră duminica trecută în o conferență, spre a luă inițiativa pentru înființarea unei societăți cu scopul d'ea înaintă cultura Românilor din Turcia. — *O nenorocire*

grozavă s'a întâmplat în săptămâna trecută în băile de cărbuni dela Anina, de lângă Oravița. O exploziune de gazuri suterane a stins viața a 47 de băeși, dintre cari 32 au fost părinți de familie. Peste o sută de copii au rămas fără sprigin.

Necrolog. Vasile Gradovici, preot gr. c. în Someș-Uleac în Sălaj, a repausat în 6 dec. st. n. în etate de 43 ani.

M o d a.

Astăzi e reprezentată în salon, în teatru și pe gheață. Salónele, cari în decursul verii au fost ținute închise, acum se deschid, se luminează, rochii de surah, catifea, atlas șueră pe parquetul neted și luciu; ér dómna casei, ce stă lângă camin, privesce cu plăcere ținuturile de modă, alegându-și toilete pentru fiicele sale, pentru dënşa . . . căci carnavalul e la ușă și toilete noue trebuiesc.

Érna promise a fi splendidă. Brodăriile aurii, precum și dantelele cu imitațiuni vechi sânt foarte căutate. Industria din Lyon a introdus în modă catifeaua și mëtasa cea mai frumoasă, precum și creponul cel mai fin, care se decoréză cu surah. Modern este pentru atari combinațiuni colórea rosa deschisă, albastră, oliv, castanie și porphir.

Este de observat, că toileta de dantele negre va dominá și în acest sezon, la o atare toiletă rochia este compusă din o stofă grea aurie, peste acésta vine o tunică de dantele negre, acárei indoituri provin din o singură încrețitură deasupra.

Fórté mult se pórtă catifeaua desinată și cu deosebire e plăcut atlasul negru care e brodat cu mustre de flori în relief. O mustră ce produce efect mare e o crengă de rose bengalice în mărime naturală. Tunica și talia la o atare toiletă constă din brodărie de mărgele.

În toileta de serată pentru dame și fete tinere jócă un rol fórté mare jacheta de Zuavi fără mâneci, din catifea brodată cu aur. La o atare jachetă aparține și o căciulă mică de catifea, care trebuie să fie de aceea colóre ca și jacheta. Înainte este un fișu numit Mohère, compus din stofă de mëtasă, care merge până în jos și este arangiat în indoituri, ce se termină în doi ciucuri, cari fac ca întregă toileta să sémene mai mult unei toilete de diminetă de cât de serată. Fórté modern este pentru atari toilete: catifea albă, postan alb, voila alb și crepe de chine alb. Rochiile la aceste sânt netede séu în indoituri decorate cu o bordură de pene albe séu plisse de brocat.

Ca coifure pentru societăți oferesc moda turbane mici aurii, brodate cu mărgele, cari stau fórté cochet pe capurile damelor tinere. Frisurile cele mai noue sânt sure și se înfrumusețéză cu tufuri de pene, cari sânt în armonie cu toileta.

Mantelele de bal (sorties de bal) se pórtă în colóre albă séu pestriță, acăror cupțusélă e de blană albă. De tot elegante sânt mantelele de postav alb séu fries imitat, din care se fac și pëlérii cu căpëșini forte suse, cari se decoréză cu pene și cocarde de peluche.

Dintre stoffele cele mai noue pentru toilete de serată după gustul engles este o stofă nouă numită „home spun” o stofă dură, ce sémená fórté mult cu stofa de sac și cu cea de canevás și este țesută din lăna oilor levanine.

Pentru toilete de gheață sânt fórté moderne jachetele de postav albastru, verđi séu roși, cari înainte au

o vestă de catifea séu piele și giur impregiur se decoréză cu o bordură de nastureli aurii, la aceste rochii largi cu asemenea decorațiune de nastureli. Cu deosebire frumoase sânt costumele de tot albe din postav alb, catifea albă și decorate cu pene albe. O căciulă de asemenea stofă decorată cu nastureli aurii séu pene albe completéză un atare costum.

Giorapii cei negri se pórtă tare, cu deosebire la toilete albe. Giorapii de mëtasă se decoréză cu dantele cari se potrivesc la respectiva toiletă. La o toiletă rosa, ce se decoréză cu dantele negre este și giorapul rosa provęđut cu atare dantelă.

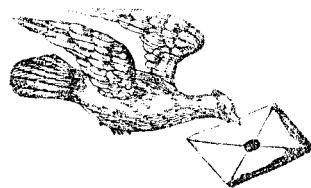
Păpucul, care aparține la toileta elegantă, asemenea e elegant. Pentru negligé este fórté modern păpucul din Chagrin galbën, pentru toileta de casă păpucul din piele de glaçe, ér pentru serate cel din piele de mănúși rosa séu albastru, un păpuc așa de micuț, așa de cochet întocmai ca al ținuturilor din povești.

Valeria.

Cutia publicului.

Mulțămită publică. Inteligența română din Vasad, oferind „Reuniunii pentru înființarea unei școle de fete române în Oradea-mare” venitul petrecerii arangiate în véra trecută, în o sumă de 15 fl. 41 cr., venim a exprime în numele comitetului recunoștința noastră pentru acel act nobil al inteligenței numite. Oradea-mare din ședința comitetului ținută în 10 dec. 1884. Teodor Kóvdry președinte, Silviu Rezei secretar.

Poșta Redacțiunii.

Dom G. B. P. în L. Am primit și ve mulțămim.
Când flórea. Este mai slabă decât cea dintâi.
Bucuresci. Basmul trimis nu se potrivește în foia noastră edită și de femei. Trimite-ne altul, dimpreună cu prefața!

Călindarul săptămânei.

Ziua sept.	sl. v.	st. n.	Numele sântilor și sêrbătrile.	Sórele resare	Sórele apuse
Duminea 29 după Rusale.			Evañg. 11 dela Luca, v. 4, a inv. 7.		
Duminea	16 28		Prof. Ageu	7 49	4 14
Luni	17 29		Prof. Daniel	7 49	4 15
Martí	18 30		Mart. Sebastian	7 49	4 16
Mercuri	19 31		Mart. Bonifacie	7 49	4 17
Joi	20 1		Mart. Ignatie	7 50	4 17
Vineri	21 2		Mart. Iuliana	7 50	4 18
Sâmbetă	22 3		Mart. Anastasia	7 50	4 19

A apărut tocmăi acuma

edițiunea a treia

din

Călindarul lui Păcaia pe 1885.

cu multe glume și ilustrațiuni.

Prețul 40 cr.

A se adresă la administrația „Familiei”.

Proprietar, redactor respundător și editor: IOSIF VULCAN.

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy în Oradea-mare. Strada principală.